

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Vojtěcha Šimíčka a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobců: **a) O. K., b) nezl. E. K.**, zastoupený matkou ad a), oba státní příslušnost Kyrgyzská republika, právně zast. JUDr. Davidem Černým, advokátem se sídlem v Praze, Vinohradská 343/6, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra České republiky, odbor azylové a migrační politiky**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 6. 9. 2005, č. j. 55 Az 217/2004 - 34,

t a k t o :

I. Kasační stížnost se zamítá.

II. Žalovanému se nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobci (dále též „stěžovatelé“) včasnou kasační stížností napadli shora uvedený rozsudek, kterým byla jejich žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 6. 9. 2004, č. j. OAM-2301/VL-19-ZA07-2004 zamítnuta. Ve správním řízení nebyl žalobcům udělen azyl podle ust. § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), a zároveň bylo rozhodnuto, že se na žalobce nevztahuje překážka vycestování podle ust. § 91 zákona o azylu. Rozsudek krajského soudu vycházel ze skutečnosti, že žalobci nenaplnili žádnou ze zákonných podmínek pro udělení azylu a že rozhodnutí žalovaného bylo vydáno na základě dostatečně zjištěného skutečného stavu věci a bylo přesvědčivě odůvodněno.

Prvá stěžovatelka za sebe i druhého (nezletilého) stěžovatele v kasační stížnosti namítá, že byly naplněny důvody, pro které jim azyl měl být udělen. Tvrdí, že v její vlasti

jí bylo znemožněno ekonomicky zabezpečit vlastní děti, bylo jí znemožněno získat zaměstnání za srovnatelnou odměnu v porovnání s většinovou populací (stěžovatelka přísluší k ruskému etniku v Kyrgyzstánu a není islámského vyznání jako většina tamního obyvatelstva), dále uvádí, že její manžel je muslim, přičemž ke smíšeným manželstvím je v Kyrgyzstánu přístupováno výrazně diskriminačně. Poukazuje také na psychologický nátlak ze strany většinové společnosti, který působí nepříznivě zejména na děti. V doplnění kasační stížnosti požádala o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti dle § 107 s. ř. s. V dalším doplnění kasační stížnosti rozvedla svá tvrzení o diskriminaci poukazem na zprávy z veřejných zdrojů, dokládající hluboké mezietnické rozpory v kyrgyzské společnosti, pro které se ruské obyvatelstvo nemůže v zemi cítit bezpečně. K podání připojila úryvky z anglického a ruského tisku popisující násilné střety v zemi.

Žalovaný ve svém vyjádření s obsahem kasační stížnosti nesouhlasil a navrhoval její zamítnutí, neboť se se všemi námitkami ve správním řízení vypořádal a postup první stěžovatelky v řízení považuje za snahu legalizovat pobyt na území České republiky.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj. tehdy, pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů, na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatelů žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Nejvyšší správní soud, vázán rozsahem a důvody podané kasační stížnosti (ust. § 109 odst. 2, 3 s. ř. s.), přezkoumal napadený rozsudek a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Stěžovatelé v kasační stížnosti uvádí důvody odpovídající kasačním důvodům uvedeným v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. (*nesprávné posouzení právní otázky soudem*) a v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. (*vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytykanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost*), když se domnívá, že správní orgán nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci a neopatřil si potřebné podklady a neuznal, že jsou splněny důvody pro udělení azylu.

Stěžovatelka tvrdí, že žalovaný ani krajský soud ani v předchozích řízeních nezohlednili skutečnou situaci v její mateřské zemi z hlediska národnostního útlaču občanů ruské národnosti, přímého nátlaku většinové společnosti vůči občanům jiného než islámského

vyznání, „a to jak vůči dospělým, tak především vůči dětem, s výrazným zaměřením na děti smíšených manželství jak z hlediska národnosti, tak náboženské víry.“ Je pravdou, že odůvodněný strach z pronásledování pro náboženské vyznání a národnost je důvodem k udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu.

Podle § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec: a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má.

Ze správního spisu je zřejmé, že správní orgán si zjistil dostatek podkladů pro to, aby mohl v dané věci správně rozhodnout. Řádné zjištění skutkového stavu totiž spočívá předně v tom, že žadateli o azyl je dána možnost podat úplnou a pravdivou výpověď o důvodech, které jej vedly k opuštění země. Žalovaný v řízení o udělení azylu má shromáždit poznatky o zemi původu žadatele o udělení azylu, o vývoji politické situace v rozhodné době a postojích státní moci k otázkám rasovým, náboženským a politickým a s nimi pak tvrzení žadatele o azyl konfrontovat a posoudit, zda tvrzení o pronásledování žadatele v zemi původu jsou alespoň v rámcovém souladu se situací v zemi původu a rovněž i posoudit opodstatněnost případných obav z pronásledování v zákoně o azylu uvedených.

Prvá stěžovatelka ve vlastnoruční žádosti o udělení azylu uvedla, že v Kyrgyzstánu nemá možnost pracovat a uživit dítě a že ji pro národnostně smíšené manželství urážejí a ponižují. V žádosti ze dne 3. 7. 2004 uvedla, že žije ve smíšeném manželství, ostatní obyvatelé nemají osoby ruského původu rádi, zakazovali dětem hrát si s jejím synem. Měli obavu z toho, jak se uživit, proto manžel odjel do Německa, ona se synem nejdříve do České republiky a měla slíbeno zprostředkovatelkou, že se dostanou za manželem, ta ji však oklamala. V protokole ze dne 19. 8. 2004 doplnila tyto důvody tak, že manžel měl potíže pro svou víru a i ona pociťovala nepřátelské chování. Na nikoho se neobracela, neboť by to nemělo význam, často pobývala u matky, kde byla situace příznivější. Důvodem odchodu ze země nebyl žádný konkrétní útok, jen s manželem chtěli, aby se jejich syn mohl vzdělávat, aniž by čelil útokům kyrgyzských dětí, a chtěli pro něho i pro druhé očekávané dítě lepší budoucnost. Sama měla problém sehnat práci. Proto využila nabídky zprostředkování výjezdu. O azyl žádá proto, že doma vše prodali, nemají se kam vrátit a nepodařilo se jí dostat za manželem do Německa.

V žalobě proti zamítavému rozhodnutí žalovaného tyto důvody rozvedla zejména ve vztahu k ohrožení jejího syna a poukázala na informační zdroje, z nichž vycházel i žalovaný, ale nevzal z nich v úvahu části nasvědčující tomu, že občané ruské národnosti jsou v Kyrgyzstánu diskriminováni v oblasti zaměstnání, v profesním postupu i bydlení, kdy jsou vždy upřednostňováni Kyrgyzové.

Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s názorem žalovaného i krajského soudu, že potíže stěžovatelky a jejího syna v zemi původu nebyly takového rozsahu, stupně a intenzity, charakteru či opakovanosti, aby naplnily důvody pro přiznání azylu podle § 12 zákona o azylu. Ze správního spisu je přitom zcela zřejmé, z jakých důkazních prostředků žalovaný vycházel, jaké informace a zprávy o stavu v domovské zemi stěžovatele měl k dispozici (jednalo se o Zprávu Ministerstva zahraničí Spojených států amerických a informace Ministerstva zahraničí České republiky). Z rozsudku napadeného kasační stížností je rovněž tak zřejmé, že se soud zabýval námitkami stěžovatelů uplatněnými

v žalobě, když rovněž mimo jiné uvedl, že správní orgán řádně zjistil a posoudil jak osobní situaci žalobců, tak i stav v zemi jejich původu. Na tom nemohou nic změnit ani tiskové zprávy, na které je poukazováno ve druhém doplnění kasační stížnosti, nehledě na to, že jsou z doby pozdější, než předcházející opuštění země stěžovateli.

Stěžovatelé v kasační stížnosti dále uvádějí, že chybné skutkové posouzení věci vedlo k tomu, že nebylo možno dospět k závěru, že je stěžovatelce v její zemi znemožněno odpovídající ekonomické zabezpečení života. K této námitce Nejvyšší správní soud poznamenává, že ekonomické důvody nejsou mezi těmi, pro něž by bylo možno udělit žadatelům azyl, tudíž skutkové zjišťování této věci je irelevantní.

Prvá stěžovatelka rovněž namítá, že se krajský soud v předchozím řízení nedokázal vypořádat s jejím tvrzením, že na ni a především na její děti je v její domovině vyvíjen psychologický nátlak ze strany většinové společnosti, a že je diskriminována na trhu práce. Ani tyto námitky nepovažuje Nejvyšší správní soud za důvodné. Stěžovatelka totiž sama přiznává, že práci ve své zemi získat mohla, avšak odmítla ji z ekonomických a rodinných důvodů. V otázce psychologického nátlaku, který měl být na stěžovatelku vyvíjen, konstatuje Nejvyšší správní soud, že řešení těchto problémů mohlo být uskutečněno v domovské zemi stěžovatelky – za prvé stěžovatelka sama přiznává, že ve vesnici, kde žila její matka, žádné popisované problémy nepociťovala, za druhé se stěžovatelka se svými potížemi nikdy neobrátila na státní orgány. Ani strach ze šikany stěžovatelčina syna po nástupu do školy ze strany kyrgyzských dětí není důvodem k udělení azylu, obzvláště za situace, kdy je možné pro stěžovatelčina syna v jejich zemi bezplatně zvolit jazykové prostředí (ruské, kyrgyzské), kde bude vzděláván. Nejvyšší správní soud v této souvislosti také upozorňuje na jedno ze svých předchozích rozhodnutí, kde konstatoval, že vyhrožování či nátlak ze strany soukromých osob nelze považovat za pronásledování ve smyslu zákona o azylu, jestliže ze zpráv, které byly podkladem pro rozhodnutí správního orgánu, vyplývá, že politický systém v domovské zemi žadatele dává občanům možnost domáhat se ochrany svých práv u státních orgánů, a tyto skutečnosti nebyly v řízení vyvráceny (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2003, č. j. 4 Azs 38/2003 - 36). V jiném rozhodnutí pak Nejvyšší správní soud dovodil, že obecné tvrzení o pronásledování z národnostních důvodů, bez prokázání existence takového pronásledování, navíc za situace, kdy se stěžovatelka účinně neobrátila se svými problémy na domovské orgány, ostatně toto pronásledování ani neprokázala a stejně tak nevyplynulo z relevantních dokladů o domovské zemi stěžovatelky, nelze podřadit pod zákonem o azylu vymezené důvody (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. června 2005, č. j. 4 Azs 377/2004 - 75).

Obecně je třeba dále uvést, že poskytnutí azylu je zcela specifickým důvodem pobytu cizinců na území České republiky a nelze je zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na území ČR, tak jak jsou upraveny např. v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR. Azyl jako právní institut není univerzálním nástrojem pro poskytnutí ochrany před bezprávím, jakkoli surovým, hrubým a těžce postihujícím jednotlivce nebo celé skupiny obyvatel (k tomu srovnej rozhodnutí Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 12/04). Důvody pro poskytnutí azylu jsou zákonem vymezeny poměrně úzce a nepokrývají celou škálu porušení lidských práv a svobod, která jsou jak v mezinárodním, tak ve vnitrostátním kontextu uznávána. Institut azylu je aplikovatelný v omezeném rozsahu, a to pouze pro pronásledování ze zákonem uznaných důvodů, kdy je jím chráněna toliko nejvlastnější existence lidské bytosti a práva a svobody s ní spojené, třebaže i další případy vážného porušování ostatních lidských práv jsou natolik závažné, že by na ně taktéž bylo možno

nahlížet jako na pronásledování. Proto např. porušování hospodářských, sociálních a kulturních práv, jejichž požívání je do značné míry závislé na stupni ekonomické vyspělosti příslušné země, nečiní z dané osoby uprchlíka ve smyslu Úmluvy o právním postavení uprchlíků z roku 1951 (publ. jako č. 208/1993 Sb.), kterou je Česká republika vázána, a není tedy ani důvodem pro udělení azylu podle ustanovení § 12 zákona o azylu, byť by životní podmínky v dané zemi byly sebevíc tíživé, ledaže by ekonomická opatření mající nepříznivý dopad na životní úroveň příslušné osoby byla skrytě namířena proti určité národnosti, rasové nebo politické skupině; zde by pak podle okolností případu přicházelo v úvahu naplnění podmínek pro udělení azylu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 2. 2005, č. j. 5 Azs 225/2004 - 83). V dané věci stěžovatelů ale není důvod domnívat se, že tomu tak bylo.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že v odůvodnění rozhodnutí žalovaného správního orgánu jsou správně posouzeny rozhodující právní i faktické skutečnosti, z nichž žalovaný vycházel, skutková zjištění jsou zde přehledně a srozumitelně uvedena a vyplývají z provedených důkazů, přičemž Krajský soud v Brně správně posoudil, že skutkový stav byl žalovaným správním orgánem zjištěn dostatečně, důkazy, které si správní orgán opatřil byly úplné a tyto vyhodnotil v kontextu platné právní úpravy. Po skutkové ani právní stránce tak nechybí ani logická vazba mezi rozhodnutím a podklady pro něj. Stejně tak podle Nejvyššího správního soudu nedošlo k nesprávnému posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.

V daném případě tedy nebyly naplněny namítané kasační důvody podle § 103 odst. 1 písm. a), b) s. ř. s. a soud neshledal ani důvody, pro které by měl rozhodnutí zrušit pro pochybení, k nimž by měl přihlížet mimo uplatněné námitky podle § 109 odst. 3 s. ř. s.

Proto Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatelé, kteří neměli v tomto soudním řízení úspěch, nemají právo na náhradu nákladů řízení a úspěšnému žalovanému náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalovanému právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává (§ 60 odst. 1, § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. ledna 2007

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu